

Dannelse i høyere utdanning

Av Kjell-Åge Gotvassli, dekan, Høgskolen i Nord-Trøndelag

Utviklingen i høyere utdanning har gitt oss studier som enten er blitt kortere eller på annen måte mer komprimert. Samtidig har utdanningene blitt mer strømlinjeformet og styrket sitt fokus på spesifikt og teknisk innhold. Dette kan ha medført en svekking av dannelsesperspektiver ved utdanningene. Vi har redusert betydningen av kritisk refleksjon, innsikt i vitenskapelig tenkemåte, erkjennelseslære, fordypning, moral og etikk. Den nye strukturen i høyere utdanning med bachelorgrad, mastergrad og doktorgrad (Ph.D.) er kommet for å bli. Derfor er det viktig å se på hvordan vi kan styrke dannelsesperspektivet innenfor disse rammene.

Dannelse er å lære å tenke utenfor en profesjon, og å forstå og samhandle med andre fagfelt. Dannelse er det innhold og de prosesser som peker i motsatt retning av spesialisering, bruk av verktøy og oppskrifter. Dannelse er mental smidighet, kritisk bearbeiding og evne til omstilling. Gjennom dannelse formes menneskets personlighet, evner og anlegg, oppførsel og moralsk holdning. Dette

skjer gjennom både oppdragelse, miljø og utdanning.

Dannelsesutvalget for høyere utdanning har argumentert for styrking av dannelsesfag i høyere utdanning. Debatten om dannelse springer ut fra flere forhold. Et viktig poeng er at vi kommer til å skifte jobb oftere enn før. Dette krever evne til stadig omstilling og ny kunnskap.

Evne til kritisk refleksjon er også viktig når en står overfor veksten av tilgjengelig informasjon gjennom nye teknologiske løsninger. Den nye teknologien gir mye ny informasjon, men ikke ny kunnskap. Til det trenges menneskelig refleksjon, tenkning og fornuftige valg. Vi lever også lenger, noe som gjør at vi må ha et langsiktig perspektiv på tilegning av kunnskap.

Det er også viktig for å kunne håndtere utfordringer den økende globaliseringen gir. Vi trenger en skikkelig ballast for å kunne orientere oss i påvirkning av religiøs, politisk, vitenskapelig, økologisk og kulturell art. Alle må vurdere krav, tolke kulturelle uttrykk og møte etiske dilemma både i arbeidslivet og privat.

Hva skal studenter lære? Hvilke grunnverdier vil vi at våre studenter skal tilegne seg? Undervisning ved Høgskolen i Nord-Trøndelag skal forberede studentene til å møte framtidens utfordringer på en gjennomtenkt og velinformert måte. Det å være student ved Høgskolen i Nord-Trøndelag skal styrke studentenes tro på fremtiden og bidra til en mulighetsorientering. Studentene må lære å stille kritiske spørsmål, til å utfordre egne og andres fordommer og ikke minst oppøve selvrefleksjon. Studentenes evne til å reflektere over den kunnskap som presenteres må stimuleres – de må bli reflekterte praktikere i kunnskapssamfunnet. Kort og godt: undervisningen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag må forberede studentene for resten av livet – ikke bare for en kortsiktig yrkeskarriere.

Konkret betyr det at vi i framtida ønsker at alle studenter skal tilbys emner innen moral, etikk og vitenskapelig tenkning. De samme emnene kan også utvides til fordypningsfag i de ulike utdanningene. Faginnholdet kan delvis ta utgangspunkt i et emne som allerede er lagt inn i vår bachelorgradutdanning i økonomi og administrasjon: Etikk og samfunnsansvar. Dette emnet gir grunnleggende kunnskap om etikk, næringslivsetikk og utfordringer

innenfor området virksomheters samfunnsansvar.

Utdanningssamfunnet er stilt overfor en helt ny verden. Det krever en gjennomtenkning av hva studentene skal lære – av hensyn til sin rolle som borger, av hensyn til sine yrkessjanser og av hensyn til dem selv som tenkende, følende og handlende mennesker. Det er derfor viktig å vektlegge dannelse i høyere utdanning. Dannelse er det motsatte av snevre og overfladiske holdninger. Dannelse har med klare, presise og dype tanker å gjøre. Samfunnet trenger unge mennesker som utvikler vilje og evne til intellektuelt vidsyn.

Denne kronikken sto på trykk i Namdalsavisa, 19 september 2009.

Forskningsdagene

Forskningsdagene